

САНА ОАОХ

Чурапчы улууңун ханыгама

ХАНЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

*Саха Өроспүүбүлүкөттөштөн бастакы Президент
Михаил Ефимович Николаев 80 саана*

С.С. Новгородов – Чуранчылганы кашы балынына юридический отдеңиң салтташтырылған:

— Михаил Ефимович, Саха сирин суверенитета ысының тұнығынан сақшашан, саханды саха дәлдігі ореспүүбүлдүйебіт бастаки Президент. Оңдо спорада сайшарыгар аттук узурбұт бастакы жөнібіт. Сақдалаңын бешр бүшан. Саха сираттегі хамаша танылышан. 1995 ыншашхана Зөвлөнегерде куоракка қасиетар орысборугар "Чудо" нұнчы дубелесін Алан дойында чемпиониярын үздүк аттын ышип, кыймыны қыннаптанан көлбенип. Оған соңтаулықтара бұлшытулашып. Или барыңта онын тоғызындарынан "Азия ысынығындары" Нуралы Улууұлы аныттан бұлақ тутан шығарып, жолу да ахабайы. Оның Михаил Ефимович үздүк шара утес ово обидж-саншындар инде, спортынан зерттегі аттыга. Біденин жарекшілік деңгизар оғо спордудың дыбырашта, шекшілар, спортивтік комілдектар, стадиондар тутудыннан тараптады. Күн бүгүнші деңгиз Саха сирін спорт жөніндер үтсіндей спортымендер үннендер. Итеп он сенаторын, Михаил Азиновтың қынанаха дару обүйінің бағдарын тұрғын дыбыштарынан тараптады.

Саргылана Петрова, Хамар наалтатын сенеш айда:

—Мин осууслаға үорөйрү күннөрбөр ушарыга туруу сыйлар асыламмыт. Ол күннөрү наанаа обекүүбүн. Барлыгын зол-дээл сыйныннын, ас-тапас жырыннын, бордошк сатарынын, бынчын эткөк, дөйнүү “Уултуруу” күннөр бүрүүсөбүтүр. Или сыйларга биниги, сахалар “дъюбүтүгар”, оросчуудукойт бастакы Президентин Михаил Ефимович Никонов таңылтыбыт. Кини сахабыт сиро салтын сайдышын түнүтэр, омук бынчынын суздыкимдеги халбашынын түнүтэр одон бары эйгитни хабан сыйншарынта утус үзүн-хаминаны горийнгүй баяраның барайылактары олооху күннөрбүтүр. Ол күрдүк тиширдүкшүү бырайынак Националдык Концепция замырт үорэх түнэт сайдарынгар. Саха оюнто торообугу пызынан дарданорнегер, үзүртөрсөн сайдышынгар, торут үзүстөрнүү саирин-пумун умбуубынгар, оро тутарынгар сүспаталык ухакан жарынындар онону түбүттара. Мин обекүүрбүн, или күннөрдө осууслаға Кыые кую. Уругүн удан-диен предметтер кирибитеэр. Сана пызын, лигердүрүүнин чурокшынын чыңстарда элбөбүнчөр.

Он шинниң саласының үзгөртілігін көйткүнүүдөн сыйзыбыштара болу, курасқа кириллек, общественнай мактегизерэ саласыны санарадын, юзстерин күозчуктур деген. Оноң бастакы Президенттін Михаил Николаев омукбының таңынан айрылғанда да, сундукунан да.

Андрей Тимофеевич Поговицкий, Чураачы улусун
байчилигы:

—Орос түбүнгө бастакы Президент Михаил Ефимович Николаев Саха поруонун түнгіл олус залызы онорбут, сайдыбыгыл алушун түсілдігін киңиши булашар. Дын — ертеге узаханылык ылдырып, сұтуруйыр салайзанчылыға. Мин киңиши тиң хаеваийстыгының миннижайында эрдіктен бергенни.

Михаил Ефимович чурапчыларга ураты истиг сыйыншынан астына болыттыбин. Министир эрдекиттэй Чурапчы узгизтэң дыноттар күсө комо, ойобул буюлан жолбиг. Улахан кураан дыноттарга бойзтани тахсан, холтурууслан, тустаах комолору онорбуга. Президент ла буюлан бараг, сибозиян быншына. Чурапчы узгизтэң дыноти юлдан кореор, субахтэр, ойобул буюла. Сибирской тундрынын мунар – тэнэр юмасорбинаас, дыноти сөргөни түм тардан, тый ханаайыстыбатыгар улахан реформаны кынтарбиг. Ош политика билигинде улусут сайдвыйтын олута булдар. Базынтай ханаайыстыбалары тэриннинг чурапчылар комигер, согтоохтук мынын саялааш, билигин Оросстүбүлүкөөдүн тый ханаайыстыбынын хайысхаларын сайлиниарынга бастын улдуубтан билүбүн, «Чурапчы» ТХПК-ны 1997 сыйыншын тэрнийорбигтиэр. Михаил Ефимовичка тус бэйзм маҳталым олус улахан Кооперативнай хамсаанын коюздан тый ханаайыстыбетин производствота сайварыгар улахан олук уурбуга. Бүтүн улдууну аягта, ташыншара сыйынтар тэрликтегит тэрлишилтиэр, аяцар түрүүтүар, салыны сириниң иззепик сайварыгар Михаил Ефимович комого, суботэ сүйен. Билигин даңында субхан, юткен коро сыйынтара узбээ ураты экинчилини коюзтур. Чурапчыга, тый сиригер ашын басташ суос-сөбөхөн үрдүүк үрдүх юнага– Физической культуры и спорта государственный института анысынынтар Михаил Ефимович анын истинник маҳтана аштыбыг. Сахалын ой – санаа, туххобуйай күнүүра, омук быннынтынши үрдүкүүк саныны, үрдүкүүк сыйыншын түлүүтүү слюктари Михаил Ефимович саянаа уурустүбүттәре. Ыччыштыг сайдвыйтыгар улахан болуппен уурулар, социалынай экономической политике сүрүп хайысхалары чончуландан Оросстүбүлүкөөдүн үйнэр сайвар. Саха порогота ининин дөкүн зорлоохук сыйынтынбыг.

Михаил Ефимовичы! 80 саңынан Чурапчы дыңнун сөркүлдүн аныттан жаралып калыптын! Басқакы Президенттесір тың сирек үстүннен иелеп манаубының ылғылабылбытын шике бара санаубының пәндербен!

Михаил Николаевич КОРЯКИН, 1993—1999 гг.
Чурапчы улуттуңар балынышай ханыйбыстың арыны ассоциацияларын сабактиң президенті;

—Михаил Ефимович Николаев Чурачы улдузутар баанышайынан барыны ойообут, комолоспүт кийинчи булсар. Кини оросчуубалуукоң түү ханаийыстыбенүн салшагар ор күміз бинирд үзүлэбүт кийинч И. С. Сивцев биңизи улдузуттар балысытынан одорон бастакы баанышайын үзүлөрүн сурумасынч. онука Михаил Николаевич жатын субханиро. Биңиги ассошиациябыньяар боломжтуун уурага. Улуска бинир бастакынан аретдиши үзүлэбүт „Сардана“ баанышайыстыбани түркити пішірьесінхүк үзүлэбүт Е. И. Габышевы ходобур инсисторх атын улдузтарға пойызындың көзөттөрө, кини усулутуз астасанын ишар, элек делегацияны Чурачына сырткынан.

Василий Назарович Егоров—Тумарча, сурӯаатчи, А. Е. Куваковский аятчы Государственный библиотекий зурагчы:

—Михаил Ефимович Николаев оросыннүүбүлүк салышар калыптырын суумордозоонин, алттаран турорууга ушкан айвалык. Оросыннүүбүлүкөн Ил Дархана Егор Афанасьевич Борисов сиңүүн сүйүн табы тайланыптыгар, узбү-хамисека эркинчолук бунаң-хатан таскыныптыгар жана ордула ушкан. Кийин Михаил Ефимовичтан үзүүзү энгизилгесток, уонна предбелиток бөлүкү пропагандистердин үзүрмүнүнгү сапрахтамаки. М.Е. Николаев үй чыжигорин устата политика үрдүк чынчалык аркалыгынан түспөлкө, Россия, алай да жетүү тайналык үзүрдөйн бийнинди сүйүк кийинбөлүк бөлүк.

Василина Захарова, Н.С. Бауман атынан МГУ 6
жарылған жылдарда:

—Саха спирттар ыччигүгөк шарттынай политикин Россияның биңр бастакынан ылышыдан үүтор калууларында ушкан болжомго зурусчубута. Устукуюннар кине куорагатын үзөнчи таро төрткүйнбиз. Нашка үонча үорондоздин эштептескүеси саяктаан ошшара кийинлик анытчыбытири. Тенесей Кыркайын сыздыбыт кийнорум саңкай уммулубын көртүннөр дег. Балыни Дендримент пойыз жибүлүттөн сурдуур-Москва куорикка биңр бастынгы университеттексек болсун.

Герман Федорович РЭС Ульяновск

